

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
NIILA JÄÄSKINENA
přednesené dne 25. října 2012¹

Věc C-375/11

**Belgacom SA
Mobistar SA
KPN Group Belgium SA
proti
État belge**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Cour constitutionnelle (Belgie)]

„Telekomunikační služby — Směrnice 2002/20/ES — Práva na užívání rádiových frekvencí — Jednorázové poplatky za udělení a prodloužení platnosti práv — Metoda výpočtu — Změna existujících práv — Údajné retroaktivní použití směrnice 2002/20 členským státem“

I – Úvod

1. Soudní dvůr má v rámci tohoto sporu posoudit, zda podle práva Evropské unie v oblasti telekomunikací může prodloužení platnosti práv na užívání telekomunikačních rádiových frekvencí podléhat poplatkům stejně jako původní udělení práv. Jádrem této věci spočívá v určení, zda je členský stát oprávněn uložit další jednorázové poplatky za užívání rádiových frekvencí, když telekomunikační operátoři již uhradili značně vysoký jednorázový poplatek za vstup na trh a již platí roční poplatek, který souvisí s jejich užívacími právy.

2. Cour constitutionnelle (Ústavní soud Belgie) vydal žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v rámci sporu mezi společnostmi Belgacom SA (dále jen „Belgacom“), Mobistar SA (dále jen „Mobistar“) a KPN Group Belgium SA (dále jen „KPN Group Belgium“) na straně jedné a belgickým státem na straně druhé, jelikož uvedené společnosti napadají slučitelnost změn uložených belgickým státem s články 3, 12 a 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (dále jen „autorizační směrnice“)². Články 12 a 13 navazují na článek 11 směrnice 97/13/ES (nyní zrušené)³. Soudní dvůr je také tázán, zda článek 14 autorizační směrnice, jenž se týká změny existujících práv a povinností telekomunikačních operátorů členskými státy, brání belgické vládě ve výběru předmětného poplatku.

1 — Původní jazyk: angličtina.

2 — Úř. věst. L 108, s. 21.

3 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/13/ES ze dne 10. dubna 1997 o společném rámci pro obecná povolení a individuální licence v oblasti telekomunikačních služeb (Úř. věst. L 117, s. 15). Směrnice 97/13 byla zrušena článkem 26 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21 ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (Úř. věst. L 108, s. 33) (dále jen „rámcová směrnice“).

3. Směrnice 97/13 omezila pravomoci členských států vybírat od telekomunikačních společností poplatky. Členské státy nesmí ukládat jiné poplatky za poskytnutí sítí a služeb elektronických komunikací, než jsou ty, které stanoví směrnice 97/13⁴. Soudní dvůr toto letos již potvrdil v souvislosti s autorizační směrnicí v rozsudku ze dne 12. července 2012, Vodafone España⁵.

II – Právní rámec

A – Právo Evropské unie

4. Článek 8 odst. 2 rámcové směrnice stanoví:

„Vnitrostátní regulační orgány podporují hospodářskou soutěž při zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací a přiřazených zařízení a doplňkových služeb mimo jiné tím, že:

[...];

d) podporují účinné používání rádiových frekvencí a zdrojů číslování a zajišťují jejich účinnou správu.“

5. Body 31 až 33 odůvodnění autorizační směrnice stanoví:

„(31) Systémy správních poplatků by neměly narušovat hospodářskou soutěž ani vytvářet překážky vstupu na trh. [...]

(32) Kromě správních poplatků lze vybírat ještě poplatky za užívání rádiových frekvencí a čísel jako nástroj k zajištění optimálního využití takových zdrojů. Takové poplatky by neměly bránit vývoji inovačních služeb a hospodářské soutěži na trhu. Touto směrnicí není dotčen účel, k němuž jsou využívány poplatky za práva na užívání. Takové poplatky lze například použít k financování činností vnitrostátních regulačních orgánů, které nelze pokrýt správními poplatky. Pokud se v případě konkurenčních nebo srovnávacích výběrových řízení jedná u poplatků za práva na užívání rádiových frekvencí zcela nebo zčásti o jednorázovou částku, měly by platební podmínky zajišťovat, aby takové poplatky v praxi nevedly k výběru na základě kritérií, která nesouvisí s cílem zajistit optimální využití rádiových frekvencí. [...]

(33) Členské státy mohou mít potřebu měnit práva, podmínky, postupy a poplatky týkající se obecného oprávnění a práv na užívání, pokud jsou k tomu objektivní důvody. Takové změny by měly být náležitě oznámeny všem zainteresovaným stranám s dostatečným předstihem, aby jim byla dána odpovídající příležitost vyjádřit své názory na všechny tyto změny.“

6. Článek 3 autorizační směrnice je nadepsán „Obecné oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací“ a zakotvuje zásadu volnosti v zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací, která podléhá obecnému oprávnění.

4 — Rozsudky ze dne 18. září 2003, Albacom (C-292/01 a C-293/01, Recueil, s. I-9449), body 40 až 41; ze dne 18. července 2006, Nuova società di telecomunicazioni (C-339/04, Sb. rozh. s. I-6917), bod 35; ze dne 10. března 2011, Telefónica Móviles España (C-85/10, Sb. rozh. s. I-1575), bod 21, a ze dne 21. července 2011, Telefónica de España SA (C-284/10, Sb. rozh. s. I-6991), bod 19.

5 — Spojené věci C-55/11, C-57/11 a C-58/11, bod 28.

7. Článek 12 autorizační směrnice je nadepsán „Správní poplatky“. Článek 12 stanoví:

„1. Jakékoli správní poplatky ukládané podnikům, které poskytují službu nebo zajišťují síť podle obecného oprávnění nebo kterým bylo uděleno právo na užívání:

- a) souhrnně pokrývají jen ty správní náklady, které vzniknou při řízení, kontrole a prosazování systému obecného oprávnění, práv na užívání a zvláštních povinností uvedených v čl. 6 odst. 2, které mohou zahrnovat náklady na mezinárodní spolupráci, harmonizaci a normalizaci, analýzu trhu, sledování plnění a na další kontrolu trhu, jakož i na regulační činnost zahrnující přípravu a prosazování sekundárního práva a správních rozhodnutí, jako jsou rozhodnutí o přístupu a propojení, a
- b) jsou ukládány jednotlivým podnikům objektivním, průhledným a přiměřeným způsobem, který minimalizuje dodatečné správní náklady a související poplatky.

2. Pokud vnitrostátní regulační orgány ukládají správní poplatky, zveřejní každoročně přehled svých správních nákladů a celkovou částku vybraných poplatků. Podle rozdílu mezi celkovou částkou poplatků a správními náklady budou provedeny odpovídající úpravy.“

8. Článek 13 této směrnice je nadepsán „Poplatky za práva na užívání a za práva na instalování zařízení“. Článek 13 stanoví:

„Členské státy mohou povolit příslušnému orgánu ukládat poplatky za práva na užívání rádiových frekvencí nebo čísel nebo za práva na instalování zařízení na veřejném nebo soukromém majetku, přes něj nebo pod ním tak, aby odrážely potřebu zajistit optimální využití těchto zdrojů. Členské státy zajistí, aby takové poplatky byly objektivně odůvodněné, průhledné, nediskriminační a přiměřené z hlediska jejich zamýšleného účelu, a vezmou v úvahu cíle uvedené v článku 8 směrnice 2002/21/ES (rámcová směrnice).“

9. Článek 14 autorizační směrnice je nadepsán „Změna práv a povinností“⁶ a stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby se mohla práva, podmínky a postupy týkající se obecných oprávnění, práv na užívání nebo práv na instalování zařízení měnit pouze v objektivně odůvodněných případech a přiměřeným způsobem. Odpovídajícím způsobem se podává oznámení o záměru učinit takové změny a zainteresovaným stranám, včetně uživatelů a spotřebitelů, musí být poskytnuta dostatečná lhůta k vyjádření názorů na navrhované změny, a to nejméně čtyři týdny, s výjimkou mimořádných okolností.

2. Členské státy nesmějí omezovat ani odnímat práva na instalování zařízení před uplynutím doby, na kterou byla udělena, s výjimkou odůvodněných případů a popřípadě v souladu s příslušnými vnitrostátními právními předpisy týkajícími se náhrady za odejmutí práv.“

6 — Článek 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/140/ES ze dne 25. listopadu 2009, kterou se mění směrnice 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací, směrnice 2002/19/ES o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení a směrnice 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací, Úř. věst. L 337, s. 37, pozměnil článek 14 takto: „1. Členské státy zajistí, aby se mohla práva, podmínky a postupy týkající se obecných oprávnění, práv na užívání nebo práv na instalování zařízení měnit pouze v objektivně odůvodněných případech a přiměřeným způsobem s tím, že se případně zohlední zvláštní podmínky týkající se převoditelných práv na užívání rádiových frekvencí. Kromě případů, kdy jsou navrhovány pouze drobné změny, s nimiž držitel práv nebo obecného oprávnění souhlasil, se oznámení o záměru učinit takové změny podává odpovídajícím způsobem a zainteresovaným subjektům, včetně uživatelů a spotřebitelů, musí být poskytnuta dostatečná lhůta k vyjádření názorů na navrhované změny, a to nejméně čtyři týdny, s výjimkou mimořádných okolností. 2. Členské státy neomezí ani neodermou práva na instalování zařízení ani práva na užívání rádiových frekvencí před uplynutím doby, na kterou byla udělena, s výjimkou odůvodněných případů a popřípadě v souladu s přílohou I a s příslušnými vnitrostátními právními předpisy týkajícími se náhrady za odejmutí práv.“

10. Část B přílohy autorizační směrnice je nadepsána „Podmínky, které mohou být spojeny s právy na užívání rádiových frekvencí“. Bod 6 části B upravuje:

„Poplatky za použití v souladu s článkem 13 této směrnice.“

B – Vnitrostátní právo

11. Článek 2 zákona ze dne 15. března 2010 v zásadě stanoví následující:

„Článek 30 zákona ze dne 13. června 2005 o elektronických telekomunikacích se mění takto:

1. Mezi odstavce 1 a 2 jsou vloženy následující odstavce 1/1, 1/2, 1/3 a 1/4:

,1/1. Aby bylo [zajištěno optimální využití těchto zdrojů], operátorům, kterým byla udělena práva na užívání rádiových frekvencí pro účely provozování sítě a poskytování mobilních služeb elektronických komunikací určených pro veřejnost, se ukládá zejména povinnost uhradit jednorázový poplatek, a to na začátku doby platnosti práv na užívání.

Výše tohoto jednorázového poplatku se určí při přidělení frekvencí.

Jednorázový poplatek činí:

1. 51 644 eur/MHz/měsíc v kmitočtových pásmech 880–915 MHz a 925–960 MHz [...];
2. 20 833 eur/MHz/měsíc v kmitočtových pásmech 1920–1980 MHz a 2110–2170 MHz, [...];
3. 2 778 eur/MHz/měsíc v kmitočtovém pásmu 2500–2690 MHz.

V případě, že se frekvence přidělují [formou] dražby, minimální částka jednorázového poplatku stanoveného v tomto odstavci bude pro zájemce představovat vyvolávací cenu.

1/2. Pro každé období, na které má být uvedené povolení prodlouženo, se operátorům ukládá úhrada jednorázového poplatku.

Výše tohoto jednorázového poplatku odpovídá jednorázovému poplatku uvedenému v článku 1/1 prvním pododstavci.

Při stanovení výše poplatku se zohlední ta část práv na užívání, kterou si operátor přeje po prodloužení zachovat.

1/3 (Podmínky uhrazení jednorázového poplatku)

Jednorázový poplatek se v žádném případě nevrací, a to ani v plné výši ani částečně.

1/4 (Odejmutí práva na užívání v případě neuhrazení jednorázového poplatku)

[...]“ “

12. Článek 3 zákona ze dne 15. března 2010 stanoví:

„Pokud lhůta, která je operátorům stanovena pro případ vzdání se možnosti konkludentního prodloužení oprávnění, v okamžiku nabytí účinnosti tohoto zákona již uplynula, lze operátorům přechodně umožnit, aby se přesto možnosti prodloužení platnosti svých práv na užívání vzdali, a to až do prvního dne nového proložení platnosti práv na užívání, aniž by přitom byli povinni uhradit za toto další období jednorázový poplatek.“

III – Spor v hlavním řízení a předběžné otázky

13. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla učiněna v kontextu sporu, v němž společnosti Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium napadají soulad poplatků, které tito operátoři dluží podle článků 2 a 3 zákona ze dne 15. března 2010, kterým se mění článek 30 zákona ze dne 13. června 2005, s články 3, 12, 13 a 14 autorizační směrnice.

14. Společnosti Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium jsou operátory mobilních sítí, kterým byla udělena různá oprávnění od roku 1995 k frekvenčním pásmům pro účely poskytování mobilních telekomunikačních služeb.

15. V době udělení každého z těchto oprávnění byly společnosti Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium požádány uhradit:

- „jednorázový poplatek“;
- roční poplatek za poskytnutí frekvencí;
- roční poplatek za správu oprávnění.

16. Rozhodnutím ze dne 25. listopadu 2008 Institut belge des services postaux et des télécommunications (dále jen „IBPT“) zrušil konkludentní prodloužení platnosti oprávnění používat rádiové frekvence druhé generace, které byly poskytnuty společností Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium, z důvodu výběru nového poplatku a k nastolení co nejúčinnější politiky pro toto spektrum. Oprávnění společnosti Belgacom však již bylo konkludentně prodlouženo na dobu pěti let, a to od 8. dubna 2010 do 8. dubna 2015, a oprávnění společnosti Mobistar bylo konkludentně prodlouženo na období od 27. listopadu 2010 do 27. listopadu 2015.

17. Společnosti Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium napadly toto rozhodnutí před bruselským odvolacím soudem. Rozhodnutí bylo tímto soudem zrušeno rozsudkem ze dne 20. července 2009 týkajícím se společnosti Belgacom a rozsudkem ze dne 22. září 2009 týkajícím se společnosti Mobistar. Na základě těchto rozsudků se IBPT rozhodl vzít zpět své rozhodnutí ze dne 25. listopadu 2008 týkající se společnosti KPN Group Belgium, aby zajistil totožné zacházení se všemi třemi operátory.

18. Po těchto rozsudcích bruselského odvolacího soudu přijal belgický zákonodárce dne 15. března 2010 zákon, kterým se mění článek 30 zákona ze dne 13. června 2005 o elektronických komunikacích. Články 2 a 3 zákona ze dne 15. března 2010 stanoví:

- „jednorázový poplatek“, který nahrazuje „jednotný koncesní poplatek“ vybíraný od mobilních operátorů za účelem zaručení optimálního využití těchto rádiových frekvencí, jenž se účtuje nejen v okamžiku přidělení těchto frekvencí, ale rovněž při každém prodloužení existujícího oprávnění. Výše tohoto jednorázového poplatku se liší v závislosti na dotčených rádiových frekvencích. Stanoví se na základě „jednotného koncesního poplatku“ placeného operátory, když poprvé získají oprávnění, buď formou výběrového řízení, nebo při přidělování frekvencí dražbou;

— možnost poskytnutou mobilním operátorům vzdát se svých práv na užívání, jejichž platnost byla konkludentně prodloužena, bez povinnosti uhradit jednorázový poplatek za práva, jichž se vzdali.

19. Současně byla zachována povinnost mobilních telekomunikačních operátorů hradit dva roční poplatky. To znamená poplatek určený k úhradě nákladů za poskytnutí frekvencí a poplatek určený k pokrytí správy oprávnění.

20. Společnosti Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium podaly žalobu ke Cour Constitutionnelle směřující ke zrušení článků 2 a 3 zákona ze dne 15. března 2010. Tvrdily, že tato ustanovení jsou v rozporu s články 3, 12, 13 a 14 autorizační směrnice. Konkrétně nesouhlasí s tím, že jednorázový poplatek se účtuje nejen v okamžiku udělení oprávnění, ale rovněž při jeho prodloužení. Také se ohrazují proti skutečnosti, že je doplňkem k ročnímu poplatku placenému za poskytnutí frekvencí. Společnosti Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium rovněž napadají částku, která má být hrazena, a metodu výpočtu jednorázového poplatku, jelikož by měl být vypočítán v závislosti na tržní hodnotě pro operátory, a nikoli v závislosti na hospodářské hodnotě frekvencí.

21. Podle belgické vlády od podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ze strany Cour constitutionnelle dne 16. června 2011 došlo k dražbě, v níž byla udělena konečná řada frekvencí ve 2GHz pásmu čtvrtému operátorovi pro účely provozu sítě třetí generace. Dražby na přidělení frekvencí ve 2,6GHz pásmu započaly v říjnu 2011. Tato frekvence podporuje služby čtvrté generace.

22. Cour constitutionnelle v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce uvádí, že z přípravných prací na zákoně ze dne 15. března 2010 vyplývá, že jednorázový poplatek představuje náhradu za užívání frekvencí a sleduje cíl, jenž je totožný s ročními poplatky za poskytnutí frekvencí, aniž nahrazuje platby pozdějších poplatků. Podle belgického zákonodávce články 2 a 3 zákona ze dne 15. března 2010, jejichž platnost je před Cour constitutionnelle napadena, jsou v souladu s autorizační směrnicí, protože stanoví rozdělení poplatků hrazených za užívací práva, a to na poplatky za užívací práva hrazené jednorázově a na poplatky hrazené každý rok. Na jedné straně jednorázový poplatek údajně pokrývá právo užívat tyto frekvence a odpovídá hodnotě spektra jako vzácného zdroje, zatímco roční poplatek na druhé straně údajně pokrývá náklady za užívání těchto frekvencí, tj. kontrolu, koordinaci, přezkum a další činnosti příslušného orgánu.

23. Cour constitutionnelle uznává, že existují rozdílné názory mezi účastníky původního řízení ohledně souladu jednorázového poplatku stanoveného zákonem ze dne 15. března 2010 s články 3, 12 a 13 autorizační směrnice. Kromě toho se liší jejich názory na výklad a použitelnost článku 14 autorizační směrnice ohledně metody ke stanovení částky jednorázového poplatku.

24. Za těchto okolností se Cour constitutionnelle rozhodl položit Soudnímu dvoru následující čtyři předběžné otázky podle článku 267 SFEU;

„1) Umožňují články 3, 12 a 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice), v současnosti platném znění, členským státům, aby operátorům, kteří jsou držiteli individuálních práv na užívání frekvencí mobilních sítí na dobu patnácti let v rámci oprávnění k zavedení a zajišťování mobilní sítě na svém území, udělených podle režimu staršího právního rámce, ukládaly jednorázový poplatek za prodloužení platnosti jejich individuálních práv na užívání frekvencí, jehož výše, závisící na počtu frekvencí a na počtu měsíců, jichž se práva na užívání týkají, se stanoví na základě bývalého jednotného koncesního poplatku, vázaného na vydání výše uvedených oprávnění, přičemž tento jednorázový poplatek doplňuje roční poplatek za poskytnutí frekvencí, (který má pokrýt zejména náklady na poskytnutí frekvencí a částečně přitom odrážet hodnotu těchto frekvencí, s tím, že cílem obou těchto poplatků je podpořit optimální využití frekvencí), a dále poplatek, který má pokrýt správní náklady spojené s povolením?

- 2) Umožňují články 3, 12 a 13 téže autorizační směrnice členským státům, aby operátorům, kteří si přejí nabýt nová práva na užívání mobilních frekvencí, ukládaly jednorázový poplatek, jehož výše se určuje formou dražby v okamžiku přidělování frekvencí, s cílem tyto frekvence zhodnotit, přičemž tento jednorázový poplatek doplňuje roční poplatek za poskytnutí frekvencí (který má pokrýt zejména náklady na poskytnutí frekvencí a částečně přitom odrážet hodnotu těchto frekvencí s tím, že cílem obou těchto poplatků je podpořit optimální využití frekvencí), a dále roční poplatek, který má pokrýt správní náklady spojené s povoleními k zavádění a zajišťování mobilních sítí, udělenými podle režimu staršího právního rámce?
- 3) Umožňuje čl. 14 odst. 2 téže autorizační směrnice členským státům, aby operátorům mobilních sítí ukládaly pro další období, na která má být prodloužena platnost jejich individuálních práv na užívání mobilních frekvencí, která již někteří z těchto operátorů nabyli, před začátkem tohoto dalšího období jednorázový poplatek za prodloužení platnosti práv na užívání frekvencí, které měli před tímto dalším obdobím, a to s cílem umožnit optimální využití frekvencí prostřednictvím jejich zhodnocení, přičemž tento jednorázový poplatek doplňuje roční poplatek za poskytnutí frekvencí (který má pokrýt zejména náklady na poskytnutí frekvencí a částečně přitom odrážet hodnotu těchto frekvencí s tím, že cílem obou těchto poplatků je podpořit optimální využití frekvencí), a dále roční poplatek, který má pokrýt správní náklady spojené s povoleními k zavádění a zajišťování mobilních sítí, udělenými podle režimu staršího právního rámce?
- 4) Umožňuje čl. 14 odst. 1 téže autorizační směrnice členským státům, aby jako další podmínku pro nabytí a prodloužení platnosti práv na užívání frekvencí stanovily úhradu jednorázového poplatku, jehož výše není omezena a určuje se formou dražby, přičemž tento jednorázový poplatek doplňuje roční poplatek za poskytnutí frekvencí (který má pokrýt zejména náklady na poskytnutí frekvencí a částečně přitom odrážet hodnotu těchto frekvencí s tím, že cílem obou těchto poplatků je podpořit optimální využití frekvencí), a dále roční poplatek, který má pokrýt správní náklady spojené s povoleními k zavádění a zajišťování mobilních sítí, udělenými podle režimu staršího právního rámce?“

25. Písemná vyjádření předložily společnosti Belgacom, Mobistar, KPN Group Belgium, belgická, kyperská, nizozemská a litevská vláda a Evropská komise. Všichni kromě kyperské, nizozemské a litevské vlády se zúčastnili jednání dne 11. června 2012.

IV – Analýza

A – Úvodní poznámky

1. Přehled relevantních právních zásad

26. Stanovení poplatků v telekomunikačním odvětví vyžaduje komplexní posouzení ekonomického rázu, a proto nejsou vnitrostátní orgány povinny dodržovat pevná kritéria v tomto ohledu, drží-li se v mezích vyplývajících z práva Evropské unie⁷. Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní soud musí „určit hospodářskou hodnotu licencí mimo jiné s přihlédnutím zejména k velikosti jednotlivých přidělených frekvenčních pásem, k okamžiku udělení přístupu na trh každému z dotyčných subjektů a k významu

⁷ — Rozsudek ze dne 22. května 2003, Connect Austria, C-462/99, Recueil, s. I-5197, bod 92.

schopnosti předložit kompletní nabídku systémů mobilní telekomunikace“⁸. Posouzení slučitelnosti výše poplatku účtovaného belgickými orgány s článkem 13 autorizační směrnice musí být tudíž provedeno vnitrostátním soudem, přičemž se musí řídit návodem Soudního dvora, pokud jde o jeho výklad.

27. Pro účely výkladu ustanovení práva Evropské unie je třeba zohlednit jednak jeho znění a jednak jeho kontext, jakož i cíle, které sleduje právní úprava, jejíž je součástí⁹. To znamená, že články 12, 13 a 14 autorizační směrnice musí být vykládány s přihlédnutím ke struktuře legislativních aktů Evropské unie, které jsou relevantní pro liberalizaci telekomunikačního odvětví, a zejména k rámcové směrnici¹⁰.

28. V rozsudku Vodafone España bylo rozhodnuto, že článek 13 autorizační směrnice má přímý účinek, takže se ho jednotlivci mohou dovolávat před vnitrostátními soudy¹¹. Z judikatury Soudního dvora však vyplývá, že členským státům nelze zabránit, aby zvýšily, a to i ve značné míře, požadovanou výši uvedeného poplatku za určenou technologii v závislosti na technologickém a hospodářském vývoji, k němuž dochází na trhu telekomunikačních služeb, aniž by ji změnily pro jinou technologii, pokud jednotlivé uložené částky odrážejí příslušné hospodářské hodnoty využívání dotčeného omezeného zdroje¹².

2. Klíčové body žádosti o rozhodnutí o předběžných otázkách

29. Společnosti Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium se v podstatě brání platbě jednorázového poplatku uloženého belgickou vládou podle zákona ze dne 15. března 2010, je-li doplňkem jak ve vztahu k jednorázovému poplatku, který uhradili, když vstoupili na trh, tak ke dvěma ročním poplatkům, přičemž jedním z nich je roční poplatek za užívání frekvencí a druhým je roční poplatek za správu oprávnění. Napadají také částku, jejíž úhrada je po nich požadována, zejména s ohledem na skutečnost, že je vypočítána s odkazem na jednorázový poplatek, který uhradili při získání oprávnění pro vstup na trh (buď formou výběrového řízení, nebo dražbou při přidělování frekvencí). Společnosti Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgií se dále dotazují na soulad jednorázového poplatku s postupy zavedenými článkem 14 autorizační směrnice.

30. Dle mého názoru se rozdíl mezi účastníky řízení týkáji pěti následujících bodů:

- (i) práva členských států uložit jednorázový poplatek s cílem zajistit optimální využití rádiových frekvencí, pokud je tento poplatek doplňkem ke dvěma ročním poplatkům: jednoho poplatku pokrývajícího náklady na správu oprávnění a dalšího poplatku pokrývajícího náklady na poskytnutí frekvencí, přičemž tento posledně uvedený poplatek již belgická vláda odůvodnila odkazem na potřebu zajištění optimálního využití rádiových frekvencí. Jinými slovy, lze účtovat více než jeden poplatek k dosažení účelu sledovaného článkem 13? (první a druhá otázka);
- (ii) otázka, zda poplatky vybírané členskými státy mohou sestávat z poplatků, které na první pohled neodpovídají pojmům obsaženým v autorizační směrnici (hybridní poplatky, které překrývají články 12 a 13 autorizační směrnice) (první a druhá otázka);
- (iii) rozsah soudního přezkumu nezbytného k ověření, zda systém poplatků zavedený členským státem byl na telekomunikační operátory uplatněn v souladu s podmínkami uloženými autorizační směrnicí; (první a druhá otázka);

8 — Rozsudek Connect Austria, bod 93.

9 — Rozsudek ze dne 8. září 2005, Mobistar a Belgacom Mobile (C-544/03 a C-545/03, Sb. rozh. s. I-7723), bod 39.

10 — Pro shrnutí historie liberalizace telekomunikací v EU do 27. října 2005 s odkazy na klíčová legislativní opatření, viz stanovisko generálního advokáta Ruiz-Jarabo Colomera k věci Nuova società di telecomunicazioni SpA (C-339/04, Sb. rozh. s. I-6917), body 3 až 6.

11 — Uvedený výše, bod 39.

12 — Rozsudek Telefónica Moviles España, bod 35.

- (iv) diskreční pravomoc členských států určit hodnotu rádiových frekvencí a vypočítat výši jednorázového poplatku (první a druhá otázka);
- (v) souvislost mezi omezením práv a změnou existujících práv, včetně údajné retroaktivní implementace autorizační směrnice (třetí a čtvrtá otázka).

B – Odpověď na první a druhou otázku

1. Přípustnost druhé otázky a další předběžné aspekty

31. Kyperská vláda argumentovala, že druhá otázka je nepřijatelná, jelikož odpověď na tuto otázku není objektivně nezbytná pro vyřešení předmětného sporu¹³. Obavy uvedené vlády se týkají skutečnosti, že předmětem této otázky jsou poplatky splatné v době udělení nových práv, zatímco skutkové okolnosti uvedené v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce naznačují, že spor se týká existujících práv operátorů, kteří mají zájem o prodloužení jejich platnosti, a nikoliv o udělení nových práv.

32. Jak Komise zdůraznila na jednání, v projednávané věci se jedná o dva aspekty. První se týká prodloužení platnosti oprávnění, která společnosti Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium již získaly pro pásma 900 MHz a 1800 MHz. Všichni tři operátoři však také žádají o udělení nových oprávnění k poskytování služeb čtvrté generace v pásmu 2,6 GHz (2 600 Mhz). Tento aspekt je předmětem druhé otázky a není pro vnitrostátní spor hypotetický ani irelevantní.

33. Projednávaná věc se kromě toho týká soudního přezkumu platnosti vnitrostátní právní úpravy. V ústavním sporu tohoto druhu je požadována souvislost mezi účastníky sporu a právní úpravou napadenou v řízení před Cour constitutionnelle záležitostí práva členského státu. Z hlediska práva EU je nezbytné pouze to, aby ustanovení práva EU bylo relevantní, co se týče legality vnitrostátních předpisů, které jsou předmětem přezkumu soudu členského státu. Autorizační směrnice zjevně má tuto relevanci. Druhá otázka je proto přijatelná a Soudní dvůr na ni musí odpovědět.

34. Otázky, které položil belgický Cour constitutionnelle, se však týkají výlučně užívacích práv vyplývajících z udělení *individuálních licencí* spíše než obecných oprávnění. Článek 3 autorizační směrnice se týká *obecných oprávnění*. To znamená, že ač na toto ustanovení předběžné otázky odkazují, není relevantní pro vyřešení této žádosti o rozhodnutí o předběžných otázkách.

35. Dále také poznamenávám, že belgická vláda založila svou obranu jednorázového poplatku na článcích 13 a 14 autorizační směrnice. Operátoři, kteří napadají jednorázový poplatek, netvrdí, že jednorázový poplatek představuje samostatné porušení článku 12 a omezení, které toto ustanovení ukládá ve vztahu k výběru správních poplatků. Článek 12 je proto relevantní pouze v rozsahu, v němž poskytuje kontext pro výtku týkající se článku 13.

2. Přístup

36. Podle mého názoru je potřeba první a druhou otázku posoudit společně, protože tyto otázky se liší jen ve dvou bodech a jinak mají společné prvky. První rozdíl spočívá v tom, že první otázka se týká slučitelnosti jednorázového poplatku s autorizační směrnicí v kontextu prodloužení platnosti oprávnění pro existující frekvence, zatímco druhá otázka se týká téže problematiky v kontextu udělení nových oprávnění.

13 — Na podporu této zásady citují rozsudky ze dne 16. července 1992, Dias (C-343/90, Recueil, s. I-4673), body 22 a 23; ze dne 13. prosince 1994, Grau-Hupka (C-297/93, Recueil, s. I-5535), bod 18; ze dne 13. července 2000, Idéal tourisme (C-36/99, Recueil, s. I-6049), bod 20, a ze dne 21. ledna 2003, Bacardi-Martini a Cellier des Dauphins (C-318/00, Recueil, s. I-905), bod 41.

37. Druhý rozdíl vyplývá z toho, že první otázka se týká určení, zda článek 13 připouští, aby se výše „jednorázového poplatku“ vypočítala na základě původního „jednotného koncesního poplatku“ uhrazeného belgické vládě v 90. letech, zatímco druhá otázka se týká téže problematiky v souvislosti s výpočtem poplatku na základě částek určených při dražbě při přidělování frekvencí.

38. Obě otázky se však týkají výběru vícero poplatků podle článku 13, hybridních poplatků, které překrývají články 12 a 13 autorizační směrnice, rozsahu soudního přezkumu potřebného k tomu, aby bylo zabezpečeno dodržení podmínek stanovených autorizační směrnicí a výše uložených poplatků.

3. Stanovisko k prodloužení platnosti práv

39. Na úvod však mohu říct, že ustanovení autorizační směrnice nelze vykládat tím způsobem, že brání členským státům, aby v případě prodloužení platnosti existujících práv ukládaly poplatky za optimální využití uvedené v článku 13 autorizační směrnice. Jak Komise uvedla ve svých písemných vyjádřeních, je to částečně proto, že jakýkoli poplatek lze uložit pouze na období platnosti existujícího práva, a částečně proto, že členské státy jsou oprávněny zohlednit jakýkoli nárůst hodnoty frekvencí, k němuž došlo v průběhu období prodloužení platnosti práv.

40. Jak litevská vláda zdůraznila v písemných vyjádřeních, prodloužení oprávnění musí být ze své podstaty považováno za udělení nových práv na nové období. Jednotlivá užívací práva jsou členskými státy poskytnuta na omezené období. Když toto období uplyne, vnitrostátní orgány jsou povinny znovu posoudit, zda jsou tyto omezené zdroje užívány vhodně a účinně.

4. Výběr vícero poplatků podle článku 13

41. Operátoři namítali, že článek 13 autorizační směrnice zabraňuje členským státům vybírat více než jeden poplatek k zajištění optimálního využití omezených zdrojů. Společnost KPN Group Belgium na jednání například argumentovala, že zatímco články 12 a 13 vyjmenovávají poplatky, které členské státy mohou ukládat, a omezují je na dva, belgická vláda ukládá tři poplatky. Dále bylo namítáno, že toto je neslučitelné s rozsudkem Soudního dvora ve věci Albacom¹⁴, v němž Soudní dvůr rozhodl, že úmyslem zákonodárce EU bylo striktně omezit typy poplatků, které mohou být vybírány. Kromě toho společnost Mobistar uvedla, že Soudní dvůr rozhodl ve věci Telefónica Móviles España¹⁵, že ač se poplatky za užívání mohou značně zvýšit, toto zvýšení musí nastat v souladu s článkem 13.

42. Jak však bylo zdůrazněno v písemných vyjádřeních nizozemské vlády, články 12 a 13 autorizační směrnice odkazují na poplatky v množném čísle jak v anglickém, tak v nizozemském znění, k čemuž bych doplnil i několik dalších¹⁶. Ačkoli tento argument založený na znění směrnice není sám o sobě rozhodující, jelikož formulace může být záležitostí legislativního písemného projevu, je třeba si povšimnout, že bod 32 odůvodnění autorizační směrnice konkrétně odkazuje v případě konkurenčních nebo srovnávacích výběrových řízení na poplatky spočívající zcela nebo zčásti v jednorázové částce.

43. Autorizační směrnice tedy předpokládá, že lze vybírat více než jeden poplatek k zajištění cíle stanoveného článkem 13, zejména pak k zajištění optimálního využití omezeného zdroje. Jediným dalším omezením uloženým v článku 13 je, aby tyto poplatky byly transparentní, přiměřené z hlediska zamýšleného účelu, objektivně odůvodněné a nediskriminační. Legitimní cíle, které mohou být sledovány autorizační směrnicí, jsou obsaženy v článku 8 rámcové směrnice a zahrnují podporu hospodářské soutěže a účinné využití rádiových frekvencí¹⁷.

14 — Výše uvedeno.

15 — Výše uvedeno.

16 — Totéž se uvádí v dánském, finském, francouzském, německém, italském, polském, španělském a švédském znění.

17 — Viz také bod 32 odůvodnění autorizační směrnice, kde se stanoví, že „takové poplatky by neměly bránit vývoji inovačních služeb a hospodářské soutěži na trhu“. Význam tohoto tvrzení je rozveden v bodech 30 a 31 rozsudku Telefónica Móviles España.

44. Jak bylo kromě toho zdůrazněno v písemných vyjádřeních belgické vlády, rozsudek ve věci Albacom a Infostrada se netýkal poplatku vybíraného k zajištění optimálního využití zdrojů, ale zákazu pro členské státy ukládat jiné finanční poplatky než ty, které jsou povoleny směrnicí 97/13¹⁸. Jednorázový poplatek, který je předmětem projednávané věci, nevykazuje žádnou podobnost s daní z obratu, která měla přispět k investicím italského státu do liberalizace telekomunikačního odvětví, o niž se jednalo v rozsudku ve věci Albacom a Infostrada, přičemž o této dani z obratu bylo rozhodnuto, že nepatří mezi poplatky povolené směrnicí 97/13.

45. Soudní dvůr v rozsudku Telefónica Móviles España výslovně rozhodl, že členské státy mohou ukládat „rozdílné částky“ pro rozdílné technologie, pokud odrážejí příslušné hospodářské hodnoty užívání předmětného omezeného zdroje¹⁹. Omezit členský stát, aby ukládal pouze jeden poplatek každému operátorovi k dosažení cílů stanovených v článku 13 autorizační směrnice, by bylo neslučitelné s těmito zjištěními.

5. Hybridní poplatky a soudní přezkum

46. Jak na jednání uvedli zástupci belgické vlády, je důležité mít na paměti, že v původním řízení nebyl vůbec napaden soulad ročního poplatku za poskytnutí frekvencí s článkem 13 autorizační směrnice, který byl společností Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium. Jedná se naproti tomu o soulad nového jednorázového poplatku uloženého zákonem ze dne 15. března 2010.

47. Nicméně je namítáno, že spojení jednorázového poplatku k zajištění optimálního využití zdrojů a ročního poplatku zaměřeného na zajištění jak tohoto cíle, tak k pokrytí správních nákladů podle článku 12 (přičemž belgická vláda uznává, že se o tento případ jedná u ročního poplatku pro poskytnutí frekvencí) znemožňuje určit, jestli vybírané částky jsou objektivně odůvodněné, přiměřené a nediskriminační.

48. Soudní dvůr již v rozsudku C-85/10, Telefónica Móviles España, rozhodl, že členské státy nemusí využít výtěžek, který získaly z poplatků vybraných podle čl. 11 odst. 2 směrnice 97/13 (a tedy článku 13 autorizační směrnice) přesně daným způsobem. Členské státy mohou „tento výtěžek volně užívat“²⁰. Toto platí, i když z toho vyplývá pro určitou technologii značné navýšení poplatků. Podle bodu 32 odůvodnění autorizační směrnice poplatky za užívání lze například použít k financování činností vnitrostátních regulačních orgánů, které nelze pokrýt správními poplatky. Poplatky vybírané podle článku 13 autorizační směrnice tedy mohou být použity i pro správní náklady.

49. Vzhledem k těmto skutečnostem je z důvodů právní jistoty zjevné, že aby bylo možno dosáhnout cílů uvedených v čl. 12 odst. 1 písm. b) autorizační směrnice, musí být správní poplatky vybírané podle tohoto článku určitelné a vyčíslitelné.

50. Členské státy musí být tedy vždy schopny určit částku, kterou vybírají jako správní poplatky a částku, kterou vybírají jako poplatky za využití omezených zdrojů, přičemž telekomunikační operátor musí mít možnost napadnout právní základ a výši poplatků před soudem. Způsoby účtování používané členským státem však nejsou záležitostí práva Evropské unie.

18 — Albacom, bod 42.

19 — Telefónica Móviles España, bod 35.

20 — Telefónica Móviles España, bod 32.

51. Je věcí vnitrostátního soudu, aby určil, zda informace, které mu poskytly členské státy ohledně určení vybíraných poplatků, postačují k zajištění přiměřené soudní kontroly podmínek uložených články 12 a 13 autorizační směrnice. Tento požadavek je v právním řádu EU zásadní pro zásadu účinné soudní ochrany a soudního přezkumu²¹.

6. Uložené částky a metody k jejich určení

52. Z rozsudku *Telefónica Moviles España* vyplývají pro tuto oblast důležitá vodítka. Soudní dvůr v uvedeném rozsudku rozhodl, že „zajištění cíle, aby provozovatelé optimálně využívali omezené zdroje, k nimž mají přístup, předpokládá, že výše tohoto poplatku je stanovena přiměřeně vzhledem k hodnotě využití těchto zdrojů, což vyžaduje zohlednění hospodářské a technologické situace dotčeného trhu“²².

53. Ačkoli existuje zákonné omezení výběru správních poplatků uvedených v článku 12 autorizační směrnice na náklady na správní činnost spojenou s udělením licence, v článku 13 této směrnice není podobné omezení uvedeno. Jak litevská vláda uvedla ve svých písemných vyjádřeních, článek 13 je z hlediska textu omezen pouze těmi faktory, které jsou uvedeny v samotném ustanovení²³.

54. Pokud jde o výpočet poplatků za prodloužení platnosti práv na základě původního jednorázového poplatku za udělení práv, belgická vláda uvedla, že posledně uvedený poplatek byl založen na ziskovosti dotčených frekvencí, přičemž byly náležitě zohledněny změny v ziskovosti každé frekvence. Kdyby vnitrostátní soud uznal tato tvrzení, musí nezbytně existovat souvislost mezi uloženými poplatky a hodnotou frekvencí²⁴.

55. Ačkoli operátoři tvrdí opak, nemá skutečnost, že původní jednorázový poplatek za udělení oprávnění byl poplatkem za vstup na trh, a jednalo se tedy o druh poplatku, který je zakázán podle práva Evropské unie od nabytí účinnosti směrnice 97/13, na tento závěr vliv. Odstranění vstupního poplatku ze škály poplatků, které jsou členské státy oprávněny vybírat, nijak nebrání tomu, aby byl tento poplatek relevantní pro určení hodnoty zdroje.

56. Pokud jde o stanovení poplatků podle článku 13 za udělení nových práv na základě částek určených při dražbě, belgická a holandská vláda namítaly, že se jedná o výbornou metodu k určení hodnoty frekvencí, a to zejména z důvodu, že přímo odráží jejich tržní hodnotu.

57. Pokud jde o nenávratnost jednorázového poplatku, existuje logická souvislost mezi ní a potřebou zabezpečit optimální využití zdrojů. Jak uvedly belgická a holandská vláda, jakož i Komise, přístup k frekvencím pro poskytování mobilních telekomunikačních služeb má jen omezený počet operátorů. Pokud tito operátoři nejsou motivováni využívat frekvence, které jim byly přiděleny, vzniká riziko rozdělení trhů, jelikož operátoři mohou účinně bránit vstupu konkurentů na trh nevyužíváním frekvencí, které jim byly přiděleny.

21 — Viz například rozsudek ze dne 21. ledna 1999, *Upjohn* (C-120/97, Recueil, s. I-223), bod 36, a stanovisko ze dne 8. března 2011 (1/09, Sb. rozh. s. I-1137), bod 85.

22 — Uvedený výše, bod 28.

23 — K tomu lze doplnit bod 32 odůvodnění autorizační směrnice, který stanoví, že poplatky by neměly bránit vývoji inovačních služeb a hospodářské soutěži na trhu, a čl. 8 odst. 2 rámcové směrnice.

24 — Poznámám, že Soudní dvůr minulý rok v bodě 32 už citovaného rozsudku *Telefónica de España SA* konstatoval, že „směrnice 97/13 nebrání tomu, aby členské státy stanovovaly vyšší poplatek podle článku 6 téže směrnice na základě hrubých příjmů, jež plynou poplatníkům z užívání“.

58. Proto navrhuji odpovědět na první a druhou otázku v tom smyslu, že články 12 a 13 nebrání tomu, aby členský stát uložil jednorázový poplatek v okamžiku udělení i prodloužení platnosti práv na užívání telekomunikačních frekvencí, ať již vypočítaný na základě částek uhrazených ve výběrovém řízení při vstupu na trh, anebo v dražbě při přidělování frekvencí, a dokonce i když se roční poplatek neukládá částečně za stejným účelem jako jednorázový poplatek.

C – Odpověď na třetí a čtvrtou otázku

59. Také na tyto otázky odpovím společně. Učiním tak proto, že se obě týkají omezení změn existujících práv uložených článkem 14 autorizační směrnice.

*1. Znění článku 14 použitelné *ratione temporis**

60. Cílem třetí a čtvrté otázky je určit, zda je jednorázový poplatek slučitelný s článkem 14 autorizační směrnice, vzhledem k tomu, že článek 14 stanoví limity týkající se změny, omezení a odejmutí práv na užívání rádiových frekvencí. Společnosti Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium zpochybnilý soulad belgické právní úpravy s těmito ustanoveními.

61. Jak uvedla Komise, před poskytnutím odpovědi na tuto otázku je důležité zohlednit znění článku 14, které bylo použitelné v době vzniku sporu a na něž se jednotlivci mohou odvolávat před vnitrostátními soudy. Toto datum bych stanovil na 25. března 2010, kdy nabyl účinnosti zákon ze dne 15. března 2010. Článek 14 autorizační směrnice byl pozměněn a doplněn směrnicí ze dne 25. listopadu 2009, ale toto pozměněné a doplněné znění se stalo použitelným až ode dne 26. května 2011²⁵.

62. Zněním článku 14 platným *ratione temporis* bylo tedy znění, které předcházelo směrnici 2009/140, přičemž toto znění vůbec neodkazuje na práva na užívání frekvencí, ať v souvislosti s udělením práv podle čl. 14 odst. 1 (čtvrtá otázka) či s prodloužením platnosti práv podle čl. 14 odst. 2 (třetí otázka).

63. I když má Komise „technicky“ pravdu, pokud jde o znění článku 14 použitelné *ratione temporis*, připomínám, že dotčená vnitrostátní právní úprava upravuje výběr poplatků také po 26. květnu 2011. Cour constitutionnelle bude vynášet nález za okolností, kdy bude nové znění článku 14 plně účinné. Aby tedy Soudní dvůr poskytl užitečnou otázku na třetí a čtvrtou otázku, měl by vzít v úvahu i znění článku 14 autorizační směrnice použitelné ke dni 26. května 2011.

2. Odůvodnění podle čl. 14 odst. 1 a 2

64. Navzdory tomu, co jsem uvedl výše, je odpověď na třetí a čtvrtou otázku jednoduchá. Mezi Komisí a belgickou vládou na jedné straně a společnostmi Belgacom, Mobistar a KPN Group Belgium na druhé straně vznikl spor o to, zda jednorázový poplatek představuje změnu, omezení nebo odejmutí práv pro účely článku 14 autorizační směrnice.

65. Podle mého názoru je tato diskuse akademická. Zprvce jsou podle čl. 14 odst. 1 autorizační směrnice členské státy oprávněny změnit práva na užívání v objektivně odůvodněných případech a přiměřeným způsobem s tím, že případně zohlední zvláštní podmínky týkající se převoditelných práv na užívání rádiových frekvencí. Podle mého názoru jsou tyto podmínky splněny, pokud se určí, že jednorázový poplatek byl uložen s cílem zabezpečit optimální využití omezených zdrojů.

25 — Viz článek 5 směrnice 2009/140 citovaný výše v poznámce pod čarou 6.

66. Článek 14 odst. 2 autorizační směrnice podobně stanoví, že členské státy nejsou oprávněny omezit ani odejmout práva s výjimkou odůvodněných případů a popřípadě v souladu s přílohou a s příslušnými vnitrostátními právními předpisy týkajícími se náhrady za odejmutí práv. Totéž odůvodnění se uplatní, jakmile byl dodržen článek 13 směrnice. Je zjevné, že posouzení toho, zda existují použitelné vnitrostátní právní předpisy týkající se náhrady za odejmutí práv podle čl. 14 odst. 2, přísluší vnitrostátnímu soudu.

3. Aspekty týkající se základních práv

67. Všichni operátoři vyjádřili pochybnosti o souladu jednorázového poplatku s různými základními právy, která jsou chráněna podle práva Evropské unie a Evropské úmluvy o lidských právech. Tato tvrzení se týkala zákazu retroaktivního účinku zákonů, ochrany legitimního očekávání a ochrany vlastnického práva²⁶.

68. Společnosti Belgacom a Mobistar namítaly, že vzhledem k tomu, že ke konkludentnímu prodloužení platnosti práv druhé generace došlo v případě společnosti Belgacom dne 8. dubna 2008 na pětileté období (se zahájením od 8. dubna 2010) a v případě společnosti Mobistar dne 27. listopadu 2008 na pětileté období (se zahájením od 27. listopadu 2010), zákon ze dne 15. března 2010 je retroaktivní. Tento argument vznesly navzdory tomu, že aktivní období pro prodloužení započalo v případě společnosti Belgacom dne 8. dubna 2010 a v případě společnosti Mobistar dne 27. listopadu 2010, tedy v době po nabytí účinnosti zákona ze dne 15. března 2010.

69. Podle mého názoru zákon ze dne 15. března 2010, o němž belgická vláda tvrdí, že je v souladu s článkem 13 autorizační směrnice, nelze považovat za retroaktivní opatření, neboť se vztahuje na práva k telekomunikačním frekvencím, která ještě nejsou účinná, a poskytuje možnost vzdát se práv těm operátorům, kteří jsou držiteli práv, jejichž platnost byla konkludentně prodloužena, ale kteří si nepřejí hradit poplatek²⁷. Kromě toho, jak belgická vláda uvedla na jednání, ve smlouvě se všemi třemi operátory se uvádí, že pravidla týkající se práv na užívání se mohou kdykoli změnit. Podle mého názoru to vylučuje jakékoli tvrzení založené na legitimním očekávání²⁸.

70. Pokud jde o údajné porušení práva na vlastnictví, které bylo zdůrazněno zejména v písemných vyjádřeních společností Mobistar a Belgacom, výběr nových poplatků v souvislosti s prodloužení platnosti časově omezených práv na užívání rádiových frekvencí nemůže představovat porušení práva na pokojné užívání „majetku“ podle článku 1 protokolu č. 1 k EÚLP nebo též článku 17 Listiny základních práv Evropské unie, a to zejména proto, že smluvní podmínky týkající se těchto práv na užívání výslovně poskytují možnost jejich odvolání²⁹. Tento argument tedy nemůže obstát.

71. Navrhuji proto odpovědět na třetí a čtvrtou otázku tak, že čl. 14 odst. 2 autorizační směrnice umožňuje členským státům uložit mobilním operátorům dotčené poplatky v souvislosti s nabytím nebo prodloužením platnosti jejich individuálních práv na užívání rádiových frekvencí mobilních sítí.

26 — Společnost Belgacom ve svém vyjádření zpochybnila dodržení čl. 6 odst. 1 EÚLP a článku 47 Listiny základních práv EU ze strany Belgie v souvislosti s retroaktivitou a obcházením závaznosti soudního rozhodnutí.

27 — Jinými slovy článek 13 se podle práva Evropské unie jednoduše okamžitě použije na budoucí účinky situace, která vznikla za platnosti dřívějšího (vnitrostátního) pravidla. Viz například rozsudky ze dne 10. června 2010, INPS/Bruno a Pettini (C-395/08 a C-396/08, Sb. rozh. s. I-5119), bod 53 a citovaná judikatura, a ze dne 29. ledna 2002, Pokrzeptowicz-Meyer (C-162/00, Recueil, s. I-1049), bod 50 a citovaná judikatura.

28 — Pokud jde o příklad neexistence skutkových podkladů na podporu legitimního očekávání v souvislosti s okamžitým použitím nového pravidla EU, viz rozsudek ze dne 29. ledna 1998, Lopex Export (C-315/96, Recueil, s. I-317), body 28 a 29.

29 — Společnost Mobistar poukázala na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva Van Marle a další v. Holandsko ze dne 26. června 1986; Pressos Compania Naviera S.A. a další v. Belgie ze dne 20. listopadu 1995 a Dangeville v. Francie ze dne 16. července 2002, ale ani jeden z nich se netýká klíčové otázky, zda okolnosti práva na užívání telekomunikačních frekvencí představují „majetek“.

V – Závěry

72. S přihlédnutím k předcházejícím úvahám navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky položené Cour Constitutionnelle následovně:

- „1) Článek 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací umožňuje členským státům, aby operátorům, kteří jsou držiteli individuálních práv na užívání frekvencí mobilních sítí na dobu patnácti let v kontextu oprávnění k zavedení a zajišťování mobilní sítě na svém území, udělených podle režimu staršího právního rámce, ukládaly jednorázový poplatek za prodloužení platnosti jejich individuálních práv na užívání frekvencí, jehož výše, závisající na počtu frekvencí a na počtu měsíců, jichž se práva na užívání týkají, se stanoví na základě bývalého jednotného koncesního poplatku vázaného na vydání výše uvedených oprávnění, přičemž tento jednorázový poplatek doplňuje roční poplatek za poskytnutí frekvencí a dále poplatek, který má pokrýt správní náklady spojené s povolením.
- 2) Článek 13 směrnice 2002/20 umožňuje členským státům, aby operátorům, kteří si přejí získat nová práva na užívání mobilních frekvencí, ukládaly jednorázový poplatek, jehož výše se určuje formou dražby v okamžiku přidělování frekvencí, s cílem tyto frekvence zhodnotit, přičemž tento jednorázový poplatek doplňuje roční poplatek za poskytnutí frekvencí a dále roční poplatek, který má pokrýt správní náklady spojené s povoleními k zavádění a zajišťování mobilních sítí, udělenými podle režimu staršího právního rámce.
- 3) Článek 14 odst. 2 směrnice 2002/20 umožňuje členským státům, aby operátorům mobilních sítí ukládaly pro další období, na která má být prodloužena platnost jejich individuálních práv na užívání mobilních frekvencí, která již někteří z těchto operátorů nabyli, před začátkem tohoto dalšího období, jednorázový poplatek za prodloužení platnosti práv na užívání frekvencí, která měli před tímto dalším obdobím, a to s cílem umožnit optimální využití frekvencí prostřednictvím jejich zhodnocení, přičemž tento jednorázový poplatek doplňuje roční poplatek za poskytnutí frekvencí a dále roční poplatek, který má pokrýt správní náklady spojené s povoleními k zavádění a zajišťování mobilních sítí, udělenými podle režimu staršího právního rámce.
- 4) Článek 14 odst. 1 směrnice 2002/20 umožňuje členským státům, aby jako další podmínku pro udělení a prodloužení platnosti práv na užívání frekvencí stanovily úhradu jednorázového poplatku, jehož výše není omezena a určuje se formou dražby, přičemž tento jednorázový poplatek doplňuje roční poplatek za poskytnutí frekvencí (který má pokrýt zejména náklady na poskytnutí frekvencí a částečně přitom odrážet hodnotu těchto frekvencí s tím, že cílem obou těchto poplatků je podpořit optimální využití frekvencí), a dále roční poplatek, který má pokrýt správní náklady spojené s povoleními k zavádění a zajišťování mobilních sítí, udělenými podle režimu staršího právního rámce.“